

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Disputatio LXXXII. De Sacrificio, & Mißâ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO OCTOGESIMA S E C U N D A.

De Sacrificio, & Missâ.

Sacro-sancta Eucharistia ad duo præcipuè munera ordinatur, Dei scilicet cultum, & nostram sanctificationem: hoc secundum in eâ reperitur ut Sacramentum est, seu signum sensibile gratiæ, vimq; habet eam in hominum animas derivandi: primum verò in tantum ei competit, in quantum etiam est signum sensibile, ritum colendi Deum in se continens, & ad hoc minus ab eo exercendum penes quem hoc præstandi est potestas, instituitur. Cum ergo toto hoc tractatu naturam ejus & excellentiam, ut Sacramentum est, declaraverimus, nunc de altero ejus munere, nempe ratione Sacrificii agendum. Qua in re, ut clariùs & ordinatiùs procedamus, faciliùsque quo pacto hunc in se conceptum contineat, intelligatur, quadam de Sacrificio in communi sunt præmittenda.

SECTIO PRIMA.

Quid sit Sacrificium, & à quo institui
& offerri possit.

I.
Sacrificium
proprie di-
ctum in actu
purè interno
non consistit
te certum
est.

IN PRIMIS Sacrificium proprie dictum in actu purè interno consistere non posse, constans est Orthodoxorum omnium sententia, qui Sacrificium in notâ aliquâ sensibili constitutum esse dicunt, ad cultum & venerationem Dei ordinatâ. Omnis nihilominus hujusmodi actus, quo Deus exterius colitur, non est Sacrificium, quivis namque actus externus religionis ad Dei cultum tendit, & tamen omnis hujusmodi actus non est Sacrificium, ut est manifestum; nec enim quoties quis orationes vocales ad Deum fundit, in honorem ipsius genuflectit, tundit pectus, &c. his inquam actionibus non censetur offerre Deo sacrificium quamvis hujusmodi oratio appelletur interdum hostia laudis. Hic itaque in quo Sacrificium proprie dictum sit inquirimus.

II.
Quid sit sa-
crificium
proprie di-
ctum.

II. Dico ergo, Sacrificium in propriâ acceptatione à Theologis usurpatâ, esse externam & sensibilem actionem, qua res aliqua ita Deo offertur, ut immutatio quædam in ipsâ rerum corporearum naturâ cernatur, quod sit vel destructione rei, ut in occisione animalium, vel ex eo quod privetur res aliqua naturali suo existendi & operandi modo, sicut cum olim sanguis animalium

R. P. Comptoni Theol. Schol. Tom. II.

effundebatur supra crepidinem altaris. Unde sacrificium Melchisedech, quod in pane & vino instituebatur, vel fiebat comestione vel combustione partis panis, & effusione partis vini; reliquum verò Abrahamo & sociis distribuit: ita Coninck quæst. octogesima-tertiâ, art. primo, dub. primo, num. decimo-septimo, P. Cornelius & alii, contra Vasquez disp. 220, qui ait panem sufficienter sacrificari per coctionem in cibano & vinum per expressionem ex uvis, hoc tamen non tam est sacrificatio & immutatio eorum, quàm confectio.

Est itaque sacrificium nota qua per immutationem rei sensibilis testatur supremam Dei excellentiam, summumque ejus super omnes dominium agnoscimus, & hoc factò Deum vitæ ac mortis auctorem potestamus: ita Suarez disp. septuagesima-tertiâ, sect. primâ, Bellarminus lib. primo de Missâ, capite secundo, Coninck citatus, & alii. Ratio autem cur per hujusmodi immutationem fieri debeat hæc nota est, quia sicut ad testandum excellentiam alicujus & dominium, nullum aptius est inter homines indicium, quàm ut tributum ei pendant, ita quia Deus habet supremum dominium in res omnes secundum omnem modum essendi quem habent, ita ut possit eas quovis modo pro libitu immutare, aptissimus modus quo hanc ejus excellentiam testari possumus, videtur per physicam rei immutationem, aut partis illius destructionem.

Per hæc etiam constat, quo modo differat sacrificium à reliquis actibus religionis; quamvis

R. r

III.
Sacrificium
est nota sen-
sibilis, quæ
testatur su-
premam Dei
excellenti-
am.

IV.
Ostenditur
quo modo
colitur

Tom. II.

*Sacrificium
scribitur dicitur
differat ab
aliis actibus
religiosis.*

enim cum iis conveniat, quod sint notæ quibus testatur Dei excellentiam, non tamen sunt illi per hujusmodi immutationem; per oblationem enim simplicem rei ad honorem Dei non illam immutamus, per laudem solum testatur excellentiam Dei verbis, per adorationem, per quandam externæ submissionis notam.

V.

*Falsè dicunt
hæretici,
quicquid
Deo offer-
tur, esse sa-
crificium.*

Hinc infero primò, errare hæreticos nostri temporis, dum quicquid Deo offertur sacrificium esse dicunt: licet enim subinde scriptura omne opus bonum sacrificium appellet, *Sacrificium Deo spiritu contribulatus*, Psalm. 50. & alibi, quo etiam sensu loquitur Sanctus Augustinus libro decimo de Civitate Dei, cap. 6. solum tamen volunt bona opera esse sacrificium, non formaliter, sed æquivalenter, id est tantum Deo placere ac aliqua sacrificia.

VI.

*Nationum
omnium usu
estenditur
omne opus
bonum non
esse sacrifi-
cium proprie
dictum.*

Asserere verò quodvis opus bonum esse sacrificium propriè dictum, & est contra usum omnium nationum, quæ per sacrificium intelligunt actum aliquem peculiariter ordinatum ad testandam Dei excellentiam; quis enim dicit cum qui dat elemosynam, aut orationem aliquam Deo fundit, sacrificare, & contra Scripturam ipsam, quæ sacrificium frequenter distinguit ab actibus aliarum virtutum. Sic eodem Psalm. 50. dixit Regius Propheta, *Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem utique, holocaustis non delectaberis*; & tunc infert, *Sacrificium Deo spiritus contribulatus*, &c. Item Osee cap. sexto, *Misericordiam volo, & non sacrificium*; primo Regum cap. 15. *Melior est obedientia quam victimæ.*

VII.

*Ut aliquid
sit sacrifi-
cium non
requiritur
ut institua-
tur à Deo,
vel etiam
auctoritate
publicâ.*

Infero secundò cum P. Suarez disp. 73. sect. 4. sine Vasquez disp. 120. num. 19. & aliis, non esse necessarium ut aliquid sit sacrificium quod instituat vel à Deo immediate; vel etiam auctoritate publicâ, sed spectatâ solâ naturâ rei posset quis privatus instituire sacrificium. Prima pars probatur: esto enim subinde per se Deus instituat sacrificia, seu ritus illos externos, quibus coli ab hominibus velit, ut constat in Lege vetere, & etiam novâ, in qua instituit sacrificium Missæ, hinc tamen non sequitur non posse etiam ab hominibus sacrificium institui; sicut licet Christus formulam orandi in oratione Dominicâ contentam nos docuerit, non tamen sequitur homines non posse varios orandi modos inter se constituire.

VIII.

*Sacrificium
non est do-
natio rei
proprie lo-
quendo, sed
consumptio
potius &
immutatio.*

Nec obstat quod obijciunt aliqui, sacrificium esse quandam donationem, quæ sine acceptatione ab eo cui donatur fieri non potest; in primis enim sacrificium non est propriè donatio rei, sed potiùs consumptio & immutatio, quæ non requirit acceptationem: deinde ad hoc sufficit generalis quædam lex, quâ Deus indicat sibi placere sacrificia, sicut hoc sufficit ad vota Deo emittenda, in quibus tamen magis propriè continetur donatio, quàm in sacrificio.

IX.

*In Lege no-
vâ prohibe-
ntur privati homi-
nes institua-
re sacrificia.*

Secundâ etiam pars Conclusionis, quæ est contra P. Coninck citatum num. undecimo probatur; nisi enim vel à Deo, vel auctoritate publicâ prohibeantur privati homines sacrificium instituire, sicut de facto in Lege novâ prohibentur, dum sacrificium unicum à Deo institutum est, & peculiare ad illud ministri destinati, non est cur merè spectatâ rerum naturâ non possit privatus homo. sicut alia signa quibus Deum colat, ut adorationis, &c. ita & sacrificia instituire.

X.

Quamvis

Dices primò cum Patre Coninck sacrificium esse signum ad placitum, hujusmodi autem signa,

privatâ auctoritate institui non possunt, ut con-
stat in vocibus. Respondetur, sacrificium esse quidem signum ad placitum, sed non tale ut non habeat aptitudinem aliquam ad testandam Dei excellentiam, in quo est diversitas in vocibus, quæ non majorem aptitudinem habent ad significandum rem, ad quam significandam imponuntur, quàm contrarium: argumentum autem ad summum probat, illa signa, quæ nullam habent ex se aptitudinem, ad testandam divinam excellentiam, non posse assumi ad munus sacrificii, sicut nec assumi possunt ad alios actus religiosi honoris, ut adorationis, submissionis, oblationis, & cætera.

Dices secundò: Ergo de facto sacrificat is, qui vel privatim vel publicè thus in honorem Dei consumit. Respondetur, actionem illam ex naturâ suâ sufficere ad sacrificium, & fore in veteri testamento fuit, de facto tamen ab Ecclesiâ ad aliud ordinatur, nempe non ad testandam Dei excellentiam & dominium, sed ut thymiamatis odore, Deum quasi extrinsecè perfundamus, & affectum nostrum internum, quo erga illum ferimur, significemus. Nisi tamen ad aliud finem ordinata fuisset ab Ecclesiâ hæc actio, posset esse sacrificium, nunc autem non potest à privato homine contra auctoritatem omnium fieri sacrificium, sicut nec potest privatus homo efficere, ut sceptrum & corona aliud significant quàm potestatem regiam.

Quæres: Utrum si quis jam solemniter occideret pecudem aliquam in honorem Dei, verè sacrificaret necne? Affirmant aliqui, licet, iniquum maximum foret sacrilegium. Existimo ex naturâ rei, & nisi vel à Deo vel auctoritate publicâ sint hujusmodi sacrificia, non prohibita solum, sed annullata, declaratumque hujusmodi animalium maculationes non amplius debere sumi pro signo & testificatione excellentiæ & domini Dei, esse verum sacrificium; licet sacrilegum, si verò sint annullata hujusmodi signa, non esse; unde si Deus & auctoritas publica habeant se negativè circa hæc quoad illorum annullationem, licet ea prohibeant, adhuc quisquis privatus pecudem hoc modo occideret, sacrificaret; sicut si Ecclesiâ mutaret vel tolleret significationem istius vocis calix, quantumcumque Sacerdos quispiam diceret, hic est calix sanguinis mei, non consecraret, si tamen Ecclesiâ solum prohiberet illius usum, retentâ significatione, qui eâ voce uteretur consecraret, licet non sine peccato.

Dices: Si privatus quispiam potest offerre sacrificium, ergo vel omnes sunt Sacerdotes, vel offerri potest sacrificium ab eo qui Sacerdos non est. Respondetur, illum solum esse Sacerdotem, qui auctoritate publicâ ad offerendum sacrificium est destinatus, vel à Deo ad hoc assumptus, juxta illud Apostoli ad Hebræos quinto: *Omnis Pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in eis qua sunt ad Deum*, &c. & hoc modo intelligendum est Concilium Tridentinum sess. 23. capite primo, dum ex sacrificio colligit sacerdotium, nisi quis velit loqui Concilium de sacrificio novæ legis, quod non nisi à Sacerdote perfici potest, cum nullus alius possit consecrare; stando autem præcisè in jure naturali potest aliquis non Sacerdos offerre sacrificium.

Nec etiam sequitur Martyres sua corpora sacrificasse; tum quia non peragebatur illorum mors tanquam ritus sacer, Dei honorativus, sicut erat mors Christi, toties à Prophetis sub hac ratione prænunciata,

*Sacrificium
est signum
ad placitum,
semper ta-
men ad
testandam
Dei excellen-
tiam.*

*Privata vel
publica the-
ris oblatio
non est sacri-
ficium, quia
hæc carnis
est ad aliud
ab Ecclesiâ
ordinatur.*

*Utrum sacri-
ficaret si qui-
dam pecu-
dæ aliquam
in honorem
Dei solenni-
ter occide-
ret.*

*Hinc tamen
non sequitur
omnes esse
Sacerdotes.*

*Martyres
moranda
pro Christi,
sua corpora
non sacrifi-
cabant.*

pronunciata, tum etiam quia vitas suas non ex affectu religionis, & ad testandam Dei excellentiam, ac dominium, sed ex Charitate vel fortitudine offerebant.

SECTIO SECUNDA.

An, & quomodo in Missa verum offertur sacrificium.

I. CHRISTUM scilicet in cruentum sacrificium Deo per sanguinis effusionem in ara Crucis obtulisse, verumque fuisse hae in parte Sacerdotem simul & hostiam, dixi supra disputatione quinquagesimâ nonâ, dum de Sacerdotio Christi, quae de re loquens Apostolus ad Ephesios Christi, versu secundo sic habet: Tradidit semetipsum pro nobis oblationem & hostiam Deo in odorem suavitatis: ad Hebraeos item nono, versu undecimo sic scribit idem Apostolus: Christus assistens Pontifex, &c. per proprium sanguinem introiit semel in sancta, aeternâ redemptione inventas, &c. eademque veritas ex plurimis aliis Scripturâ locis apertissimè colligitur, quam proinde cum Sancto Thoma tertiâ parte, quaest. 22. art. 2. Theologi omnes ut indubitatam admittunt. Eadem etiam disp. nonnulla de inruento Christi sacrificio adiunxi; in praesenti tamen, ut in proprio loco hae quaestio plenius est discutienda, ejusque secundum ordinem Melchisedech sacrificium declarandum.

II. Certa ergo ac de fide doctrina est, quam tenet Ecclesia Catholica, nempe esse in Ecclesiâ Christi verum & propriè dictam Sacrificium, illudque in Eucharistiâ mysterio situm esse: ita Orthodoxi omnes contra nostri temporis haereticos, qui sacrosanctae Eucharistiâ oblationem, & hujus mysterii celebrationem negant esse sacrificium: hoc verò à Luthero didicerunt, ille à dæmone, ut fatetur ipse in libro de Missâ privatâ, & unctiōne Sacerdotum.

III. Noltra tamen sententia definita est in Concilio Lateranensi capite Firmiter, Florentino, & aliis, ac tandem in Tridentino, sessione 22. canone 10. & alibi. Probatu primò; in veteri enim testamento praedicebatur fore in lege gratiâ sacrificium; sic enim Danielis duodecimo dicitur in ultimâ ætate legis gratiâ, tempore scilicet Antichristi, cessaturum jure sacrificium. hoc autem intelligi de sacrificio propriè dicto & visibili patet; primò enim sacrificium simpliciter dictum hoc significat. Deinde, etiam tempore Antichristi, non cessabit sacrificium improprium, nempe oratio, & alia opera bona. Præterea significatur hoc sacrificium fore novum, & successurum sacrificiis antiquæ legis, hoc autem non competit sacrificio improprio, quod omni mundi ætate extitit: hoc etiam sacrificium vocatur unum.

IV. Secundò probatur; Christus enim in nocte cenæ tradens se discipulis sub speciebus panis & vini verum obtulit sacrificium, ergo & Sacerdotes modò idem offerunt, cum jusserit eos Christus idem facere in ipsis commemorationem. Antecedens probatur; Christus enim est Sacerdos secundum ordinem Melchisedech; ergo debuit aliquando offerre sacrificium inruentum, qui erat modus sacrificandi Melchisedech, imò in pane & vino, sed nunquam hoc fecit nisi in ultimâ illâ cenâ, ergo.

V. Tertio probatur; semper enim fuerunt in Ecclesiâ Catholica Sacerdotes, & Pontifices, altaria, & alia hujusmodi: hæc autem omnia ordinantur ad sacrificium propriè dictum: unde ob hoc ipsum Patres omnes inferunt, verum adhuc esse sacrificium, hicque semper fuit communis sensus Ecclesiæ, quod cum fateatur Lutherus, operæ pretium est audire quam ad hæc responsum ex prædicto suo magistro hauserit: in libro ergo illo supra citato de Missâ privatâ hæc subdit: Hic non curamus si clarent Papista Ecclesiâ, Ecclesiâ, Patres, Patres, quia, ut dixi, hominum dicta & facta in tam magnis causis nihil curamus: scimus enim ipsos Prophetas lapsos esse, adeoq; Apostolos: verbo Dei judicamus Ecclesiâ, Apostolos, adeoq; ipsos Angelos: hæc ille. Quis tamen non videat quantæ dementiæ sit doctrinam tot eruditissimorum hominum jam inde à nascente Ecclesiâ scriptis traditam & illustratam, totius antiquitatis calculo firmatam, tot Martyrum signatam sanguine, in ipsis sacris literis expressam, ob unam cum dæmone confabulationem rejicere.

Nec detrahit quidquam dignitati Christi, quod plures nunc sint Sacerdotes: non enim sunt tales, qui Christo morienti succedant, ut olim Sacerdotes antiquæ Legis, sed veluti ministri Christi sub eo tanquam uno summo Sacerdote Sacrificium offerant, sicut licet ipse sit unus magister & Pastor, plures tamen sunt sub ipso Doctores & Pastores. Nec etiam, quod objiciunt haeretici, est propterea minoris virtutis Sacrificium Christi inruentum; neque enim ideo jam offertur Sacrificium ut suppleatur aliquid quod in illo sacrificio defuit, sed tanquam applicatio illius, sicut merita Christi & hoc ipsum sacrificium applicatur per orationes & opera bona, imò & per Eucharistiâ sumpcionem, etiam juxta haereticos ipsos, & tamen nulla hinc vel meritis vel sacrificio Christi fit injuria.

Ultimò probatur ex celebri illo loco Malachiæ primo, versu undecimo: Ab ortu Solis usque ad occasum magnum est nomen meum in gentibus, & in omni loco sacrificatur & offertur nomini meo oblatio munda: ubi videtur clarè Propheta prædicere repudiatum iri sacrificia legalia, & novum sacrificium in gentibus ad laudem Dei instituendum, quod non est aliud quàm Sacrificium hoc purissimum sub speciebus panis & vini à Christo Sacerdote secundum ordinem Melchisedech institutum, & Ecclesiæ ab eodem relictum.

Quæres: Utrum in Ecclesiâ sint alia sacrificia præter hoc sacrificium Eucharistiæ. Respondetur negativè, ut est communis vox Patrum; Sanctus enim Augustinus variis locis ait Eucharistiam esse unicum Christianorum sacrificium, unicum & singulare, &c. Sanctus etiam Cyprianus sermone de Cenâ Domini ait Eucharistiam esse inconsumptibilem cibum, quia si consumeretur, inquit, nullum nobis relinqueretur sacrificium.

Unde licet Ecclesia varias actiones instituerit solemnitatis & ornatus causa circa hoc sacrificium, sicut circa Sacramenta; tamen sicut illæ non dicuntur Sacramenta, sed Sacramentalia, ita & illæ non sacrificia, sed sacrificialia dici debent, ut bene advertit Suarez disp. 74. sect. 4. Ratio est quia sacrificium esse debet oblatio immediatè ordinata ad cultum Dei, & ad testandam ejus excellentiam ac dominium, non autem sufficit quod sit actio vel caerimonia ordinata solum ad ornatum illius cultus, ut per se videtur clarum.

V. *Semper in Ecclesiâ fuerunt Sacerdotes, & altaria, hæc autem omnia ordinantur ad sacrificium.*

VI. *Nihil dignitati Christi detrahit, quòd nunc plures sint Sacerdotes.*

VII. *Propheta Malachiâ hoc nova Legis sacrificium clarè prædicat.*

VIII. *Nulla alia sunt in Ecclesiâ sacrificia præter Eucharistiam.*

IX. *Actiones quæ circa hoc sacrificium ab Ecclesiâ sunt instituta, non sunt sacrificia, sed sacrificialia.*

SECTIO TERTIA.

In qua actione Missa sita sit essentia hujus sacrificii.

I. Rejicitur quoddam commentum circa sacrificium missae.

REICIENDUM hic in primis commentum illud, Missae scilicet sacrificium in inclinationibus quibusdam, geniculationibus, variisque gestibus ac motibus corporis consistere, ut Eckhio falso imponit Kemniti; quamvis enim motus quidam ac decentes corporis gestus ad hoc sacrificium, sicut ad rem aliam quamcumque externam perficiendam sint necessarii, Catholicorum tamen nullus in gestibus illis ac genuflectionibus à Kemnitio recensitis Missae sacrificium situm esse unquam asseruit. Deinde indubitatum apud omnes est, substantiam hujus sacrificii in nullo ritu aut cerimonia ad Missam Catechumenorum, quae lectione Evangelii terminabatur, pertinente sitam esse.

II. In qua actione Missa sacrificium situm sit, diversa sunt Auditorum sententia.

Quoad Missam ergo fidelium, quae jam inde ab Apostolorum temporibus in Ecclesia Catholica celebratur, in qua actione hoc sacrificium consistat, non satis vel inter Orthodoxos constat. Sex praecipue sunt in quibus volunt aliqui situm illud esse: Scotus in quarto, distinct. 13. consistere vult in sola oblatione: Recentiores aliqui secuti Henriquez, Azor. & alias, consistere volunt saltem partialiter in oblatione illa quae consecratione subsequitur: alii sitam esse aiunt in consecratione: alii in fractione hostiae: alii in comunione Sacerdotis: alii demum in comunione populi.

III. Probabilius est Missa sacrificium in sola consecratione situm esse.

Inter has sententias illa videtur verior quae sacrificium hoc statuit in sola consecratione: ita Sanctus Thomas quaest. 82. articulo quarto, & quaest. 83. art. primo, Gabriel, Soto, Alanus, quos citat & sequitur Bellarminus lib. primo de Missa, cap. ultimo, Suarez disp. 75. sect. quarta, Vasquez disp. 222. cap. 5. Coninck quaest. 83. art. primo, dub. quinto, num. 96. Tannerus hic, disp. 5. quaest. 9. & alii.

IV. Ex iis quae de Christo referunt Evangelistae, colligunt Patres cum sacrificium, sed nihil de eo referunt praeter consecrationem, & distributionem Discipulis factam, in hoc autem, ut videbimus, non consistit sacrificium, ergo in sola consecratione; nec enim verisimile est Evangelistas in re tanti momenti omisuros fuisse actionem maxime huic sacrificio essentialem.

Probatur primo: Ex iis enim quae de Christo referunt Evangelistae, colligunt Patres cum sacrificasse, sed nihil de eo referunt praeter consecrationem, & distributionem Discipulis factam, in hoc autem, ut videbimus, non consistit sacrificium, ergo in sola consecratione; nec enim verisimile est Evangelistas in re tanti momenti omisuros fuisse actionem maxime huic sacrificio essentialem.

V. Sacerdos praecipue ordinatur ad sacrificandum, praecipua autem ejus potestas est ad consecrandum.

Secundo: Ordinatur siquidem praecipue Sacerdos ad sacrificandum, sed praecipua potestas, quam per ordinationem accipit, & in ordine ad quam imprimatur character secundum Concilium Tridentinum sessione vigesima-tertia, cap. primo, est potestas consecrandi, & in ordine ad corpus Christi verum, in qua fundatur potestas in ordine ad corpus Christi mysticum, ergo, &c.

VI. Ex ipsa natura consecrationis ostenditur, hoc sacrificium consistere in consecratione.

Tertio hoc idem ostenditur à priori ex ipsa naturâ consecrationis; per eam enim constituitur Christus sub speciebus mortuo quodam modo, & privatur quodammodo vitâ actuali, & consequenter maectatur incrementis; nec enim potest prout ibi existit, vel loqui, vel membrum ullum sui corporis movere, & consequenter non est ibi secundum naturam & modum existendi aliorum viventium, sed instar rei inanimatae.

VII. Hoc aperte testatur sanctus Gregorius Nyssenus homilia prima de Resurrectione, ubi inter

alia dicit, victima corpus non esse ad edendum idoneum, si animatum sit: Quare, inquit, cum Christus corpus suum edendum & sanguinem bibendum Discipulis exhibuit, jam arcana & non aspellabili ratione corpus erat immolatum, &c. ubi notandum affirmare ipsum corpus Christi prius fuisse immolatum quam illud traderet Discipulis, & consequenter peractum sacrificium à Christo per consecrationem. Idem affirmat Concilium Nicaenum primum dicens, situm esse in altari agnum illum Dei incrementis à Sacerdotibus immolatum. Unde in die Parasceves non offertur proprie sacrificium nisi obiectivum, quod etiam dicendum de consuetudine Graecorum, qui in Quadragesima non consecrabant nisi in Sabbato & Dominicis, aliis autem diebus fumebant species prius consecratas.

Hic tamen notandum, etsi praecipua hostia, & quae simpliciter dicitur sacrificari sit Christus, secundario tamen ut ait Suarez, Bellarminus, & alii, & quasi appendix hujus sacrificii est panis, qui verè etiam destruitur in honorem Dei, & consequenter integratur unum sacrificium cum corpore Christi, sicut in lege veteri condimenta cum animali in jugi sacrificio. Actus etiam sacrificandi consistit in actione conversiva connotando formam consecrationis; per hanc enim redditur sacrificium sensibile, ut bene declarat Suarez disp. 75. sect. 5. Actio verò conversiva esto esset actio productiva Christi, posset esse actus sacrificandi, tum quia alibi supponitur Christus esse, tum quia ita cum in se quidem vivum producit, ut quoad modum producat eum mortuum, in quo est differentia de primâ productione animalis mortui, quae non esset illius sacrificatio: at in nostrâ sententiâ de conversione nulla est difficultas.

Esto itaque communio Sacerdotis, & aliqua alia ex iis quae supra posuimus spectent ad integritatem sacrificii, in nullo tamen ex iis essentia liter situm est: non in oblatione velante vel post consecrationem, tum quia Christus perfecte sacrificavit, & tamen non usus est his oblationibus: deinde non fit per oblationes istas sufficiens mutatio in hostia principali, ut propterea dicatur sacrificari, aut immolari. In primâ insuper oblatione nihil offertur praeter panem & vinum, ac proinde solam est ceremonia quaedam ab Ecclesia instituta ad devotionem, attentionem, & reverentiam in audientium animis excitandam.

Non etiam consistit in fractione, tum quia non est certum Christum fregisse panem post consecrationem, qui tamen perfecte sacrificavit, tum etiam quia fractio illa non fuit mystica, ut ait Sanctus Augustinus Epistolâ 59. ad Paulinum, quaestione 5. nempe ad mysterium aliquod significandum facta, sed usualis, unde in tot partes divisit panem, quot ad communicandum discipulos erant necessariae. Deinde per fractionem solam non fit mutatio sufficiens circa praecipuam hostiam, videlicet Christum. Praeterea si hostia tota deciderat in calicem, non debet fieri hæc fractio; imo licet in Liturgiâ Sancti Jacobi & Sancti Chrysostomi ponatur hæc ceremonia, in Liturgiâ tamen Sancti Basilii nulla fit illius mentio, quod indicio est non esse de necessitate sacrificii, cum non fuerit universalis. Quod etiam eodem modo dici debet de mitione.

Non consistit in sumptione; cum enim sola consecratio sit actio sufficiens ad rationem sacrificii, quod certissimum esse docet Suarez disp. 75. sect. 5.

cum in consecratione consistere, aperte testatur S. Gregorius Nyssen.

VIII. Panem etiam hic videtur destrui in honorem Dei.

IX. Quamvis communio Sacerdotis spectet aliquo modo ad integritatem sacrificii, in ea tamen essentialiter non consistit.

X. Missa etiam sacrificium non consistit in fractione.

XI. Essentia deus hujusmodi.

sacrificii
non consi-
sit in sum-
ptione.

sect. 5. & jam ostensum est, in hac solâ statuen-
dum est sacrificium nostrum incruentum, nullum
siquidem habemus fundamentum communionem
illi tanquam quid essenziale adjungendi. Inprimis
enim Christum perfecte sacrificasse certum apud
omnes est, cum tamen incertum sit, utrum suum
corpus in Eucharistiâ sumpserit. Secundò hoc
idem ostenditur ex Patribus, quorum aliquos
supra attulimus, qui agnum Dei per consecra-
tionem immolatum esse dicebant. Tertio, quia
sacrificium hoc incruentum est representatio
quædam sacrificii cruenti in Cruce, hoc autem
totum perfectum est ante sepulturam, ergo &
incruentum ante sumptionem, quæ refertur juxta
Patres ad sepulturam. Quartò & præcipue, quia
actus sacrificandi esse debet immutatio circa ho-
stiam principalem, nempe Christum, Christus
autem non desinit esse sub speciebus ex vialicujus
alterationis ad ipsum terminatæ, ergo, &c.

XII.

Sacerdotis
communio
aliquo modo
accidentaliter
spectat
ad hoc sa-
crificium.

Communio tamen Sacerdotis spectat ad complen-
dum, saltem accidentaliter hoc sacrificium, cum ipse sit præcipuus conviva in hoc convivio, & consequenter decere videtur, ut de eo gustet. Communio autem Laicorum non omnino spectat ad sacrificium, cum perfectissimè completum censeatur, licet nullus communicet, ut ex quotidiana Ecclesiæ praxi cernitur. Præterea sequeretur laicos in Missâ sacrificare, imo infirmos extra Sacrum, cum tamen munus sacrificandi, etiam partialiter in lege gratiæ solis concedatur Sacerdotibus. Unde licet Laici quatenus comedunt victimam jam immolatam, & sacrificium oblectivum, annunciant mortem Domini; non tamen sacrificant. Verum quidem videtur potuisse Christum instituisse, ut aliqua ex istis potuissent esse de essentiâ sacrificii novæ legis, non tamen habemus fundamentum dicendi, ita eum de facto fecisse.

SECTIO QUARTA.

Alia quædam circa Sacrificium incruentum.

I.

Ut hoc Sacrificium esse
suum esse
ferat, quid
requiratur
tam ex parte
offerentis
immediati,
quam mediati.

Quæres primò: Quid ex parte offerentis
requiratur, ut hoc sacrificium suos effectus
conferat? Inprimis ex parte offerentis imme-
diati requiritur character Sacerdotalis: deinde
ut habeat intentionem sacrificium offerendi.
Ex parte autem offerentis mediati, seu illius
qui unâ cum Sacerdote hoc sacrificium offert,
requiritur similiter character baptismalis, sine
hoc namque nullus omnino fructus in eum ex
opere operato derivatur: insuper requiritur
aliqua intentio sacrificio illi cooperandi: debet
etiam mediatè offerens esse homo viator, unde
nec Angeli nec animæ separatæ licet Missæ sacri-
ficio assistant, dici possunt sacrificium hoc offe-
rentes. Is etiam cui applicatur, seu pro quo of-
fertur hoc sacrificium, ut ex opere operato ei
prosit, habere debet characterem baptismalem:
& ulterius oportet, ut alicujus saltem illius effe-
ctus capax sit, eoque indigeat.

II.

Peccatum
Sacerdotis
non impedit,
quo minus
cooperatio
mediati offe-
rentis fer-
riatur effe-
ctum.

Quæres secundò: Utrum peccatum Sacerdotis
hoc sacrificium offerentis impediatur quo minus
cooperatio mediati illud offerentis fortiatu-
r effectum ex opere operato. Quorundam senten-
tia est impedire: probabilis tamen est contra-
rium, hujus namque sacrificii effectus, non ex
meritis Sacerdotis illius offerentis procedit, sed

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

ex meritis Christi. Addo ulterius ad hoc ut Missæ
sacrificium effectum suum conferat, non requiri
ut subiectum cui illum confert, sit in statu gratiæ;
cum enim Deus auxilia gratiæ peccatori ob Christi
merita conferat, à fortiori remissionem peccati
peccatis remissis adhuc debet, & similes hujus
sacrificii effectus illi ob eadem merita conferat.
Sed de horum nonnullis sectione sequente iterum
redibit sermo.

Quæres tertio: An utraque species sit de es-
sentiâ hujus sacrificii? Respondetur cum Bellar-
mino lib. quarto de Eucharistiâ, cap. vigesi-
mo secundo, Alano, & aliis, non esse, sed suf-
ficere consecrationem sub unâ factam. Ratio est,
quia per consecrationem sub unâ specie sufficien-
ter immutatur Christus, & immolatur, ac in
hônorem Dei offertur, atque passio ejus ac mors
representatur: per quod solvitur præcipuum ar-
gumentum contrariæ sententiæ. Secundò probatur:
Quia secundum Nicænum & Tridentinum
corpus Christi, dum illud sumerent Apostoli
erat verè sacrificatum, sed illi sumpserunt corpus
ante consecrationem calicis, ergo.

III.

Utraque spe-
cies non est
de essentiâ
hujus sacri-
ficii.

Sicut tamen, ut supra diximus, etsi Christus
sub unâ specie constituat Sacramentum, utraque
tamen species constituit unum Sacramentum se-
cundum diversas partes integrales, idem dicen-
dum de sacrificio, sicque utraque species consti-
tuit unum integrum sacrificium integrale, quan-
vis altera ad sacrificium sufficiat, cum verè sub
alterâ tantum specie immoletur Christus incruen-
tè, sicut diversa partes horti aut domus unum
hortum & domum cum aliâ cui adduntur consti-
tuunt, ut supra diximus etsi prima pars, sit hor-
tus etiam & domus. Aliquæ tamen sunt partes
ita integrantes, ut sine iis res non sit completa,
ut homo sine manu, domus sine tecto, &c. ex
his autem partibus non est consecratio calicis in
sacrificio, nisi merè secundum modum. fructus
tamen fortè hujus sacrificii alligatus à Christo est
utriusque speciei.

IV.

Sicut tamen
in Sacramen-
to, ita et in
sacrificio
utraque
species unum
integrum
sacrificium
constituit.

Gravissimè nihilominus peccaret, quisquis in
alterâ tantum specie hoc sacrificium perficeret,
cum saltem præceptum sit, vel divinum, ut vo-
lunt plurimi, vel saltem humanum, ut alii affir-
mant. unde aiunt dari aliquando posse sufficien-
tem occasionem ex dispensatione Pontificis cele-
brandi sub unâ tantum specie. Imo de facto di-
citur Innocentius octavus dispensasse cum Nor-
vegis ob penuriam vini, ut sub alterâ tantum
specie consecrarent, ne omnino sacrificio care-
rent, & in hæreses laborarent. Aliqui etiam
volunt, licet sit præceptum divinum, posse ni-
hilominus Summum Pontificem subinde dispen-
sare.

V.

Peccaret ta-
men gravi-
ter quisquis
in alterâ
tantum spe-
cie sacrificia-
ret.

Quæres quartò: Utrum Sacerdos celebrans
teneatur communicare sub utraque specie. Re-
spondetur, teneri, & peccare graviter si id
non præstet, ut habetur in capitulo *Comperimus*
de consecratione distinctione secundâ, & in Con-
cilio Tridentino, & alibi. Non tamen tenetur
totum consumere quod consecravit, sed partem
etiam suæ hostiæ dare potest communicanti. Hoc
autem præceptum verisimilius est non esse juris
divini, cum quicquid non est de substantiâ vel
Sacramenti, vel sacrificii, subest potestati Ecclesiæ,
ut supra diximus ex Concilio Tridentino. Deinde
novi Sacerdotes non communicant sub utraque
specie ex permissione Ecclesiæ, imo solus Epis-
copus utramque speciem sumit, qui tamen fortè
neutram aliquando consecrat.

VI.

Sacerdos ce-
lebrans te-
netur sub
gravi pecca-
to commu-
nicare sub
utraq. spe-
cie.

R. 13

Cum

VII. *Sacerdotum quorundam circa communionem in Missa consuetudo.*

Cum etiam in usu apud multos Sacerdotes sit, ut hostiam quam jam consecrant collocent in remonstrantia, & illam quae antea in ea fuerat sumant, arguere videtur non esse juris divini, ut Sacerdos teneatur communicare ex hostia, quam consecravit. Hoc etiam ex eo suadet, quod novi Sacerdotes non ex materia ab ipsis tunc consecrata, sed ex praefecris subinde communicent.

SECTIO QUINTA.

Quinam hoc Sacrificium offerre possint, & pro quibus.

I. *Plures in Ecclesia esse Sacerdotes, & incrementum hoc sacrificium sapienter offerri, certum est.*

QUAMVIS Apostolus in Epistola ad Hebraeos, unius tantummodo Sacerdotis & unius Christi sacrificii mentionem faciat, plures tamen esse in Ecclesia Sacerdotes, & incrementum hoc sacrificium sapienter offerri, indubitatum est: quemadmodum licet Christus sit unus Magister, & unus Pastor, plures nihilominus sub Christo esse Doctores & Pastores certum est, qui oves Christi instruant, pascant, & gubernent, ac de terrestri hoc ovili ad caeleste felicissimè eas transmittant, nunc itaque circa praesentem materiam inquirendum, quinam & quomodo hoc Sacrificium incrementum veluti Sacerdotes offerant.

II. *Christus ipse hoc sacrificium offerre principaliter.*

Inprimis Christum ipsum, qui est Sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech, hoc sacrificium principaliter offerre certum est de Fide, & definitum in Tridentino, & habetur capite Firmiter. Non verò immediatè aliquid circa hoc sacrificium nunc agit Christus, sed solum offert in quantum hoc sacrificium ad Dei honorem instruit, & Sacerdotes sibi tanquam ministros substituit, ut in illius personam quotidie illud Deo offerrent, sicque illud offert Sacerdotum ministerio, ut docet Tridentinum, qui proinde loquuntur hic in personam Christi, & verbis Christi, cum in aliis Sacramentis loquantur in personam propriam.

III. *Sacerdotes omnes & soli possunt offerre hoc sacrificium.*

Omnes & soli Sacerdotes possunt propriè hoc sacrificium offerre: est certa conclusio, ac de Fide. Ratio est clara, hoc namque sacrificium fit per consecrationem, solis autem Sacerdotibus conceditur hæc potestas, quæ etiam non privantur quantumcunque excommunicati sint, ab officio suspensi, depositi, degradati, Schismatici, vel etiam hæretici. Aliquo tamen modo possunt Fideles omnes hoc sacrificium offerre, vel quia sunt membra Ecclesiae, cujus nomine Sacerdos illud offert, vel quia praesentes sunt, ei que generali aut peculiari modo nempe ministrando assistunt, vel devotione aliquâ actuali Christum Patri offerunt: sicut dicitur in canone Missæ, *Memento Domine famulorum, &c. pro quibus tibi offerimus, vel qui tibi offerunt hoc sacrificium laudis* Quæ omnia fufius declarat Suarez hic, disp. 78. sect. secundâ & tertiâ, Bellarminus, Vasquez disp. 226. Conihek quæst. 8. artic. primo, dub. 6. & alii.

IV. *Pro omnibus in Purgatorio detentis offerri potest Missa sacrificium, id est licet non fuerint baptizati.*

Pro omnibus defunctis in Purgatorio detentis potest offerri hoc sacrificium, etiam si baptizati non fuerint: Primo enim Concilium Tridentinum sessione vigesima-quintâ initio docet universim animas in Purgatorio detentas fidelium suffragiis, potissimum verò acceptabili altaris sacrificio juvari. Deinde Sanctus Ambrosius pro

Valentino Imperatore catechumeno iussit Missam celebrari, quod etiam præcepit Pontifex capite Apostolicam pro quodam excommunicato Sacerdote qui piè vixerat, sed per errorem baptizatus non fuit. Probabilius tamen videtur hoc sacrificium non baptizatis non prodesse ex opere operato, sed solum per modum impetrationis, ut Deus liberaliter iis aliqua concedat. Pro parvulis sine Baptismo defunctis offerri hoc sacrificium non potest.

Pro damnatis offerri nequit hoc sacrificium, cum ibi nulla sit redemptio. Pro Beatis hoc sensu offerri potest, ut fufius explicat Suarez disput. 79. sect. tertiâ, & alii, nempe ut Deo offeratur pro beneficiis in sanctos collatis; gaudent enim Beati non à se solum, sed etiam ab aliis pro se gratias agi.

Quoad vivos dico posse pro omnibus non excommunicatis, etiam Catechumenis & infidelibus non baptizatis hoc sacrificium, saltem privatim offerri. Quoad Catechumenos olim mos fuit, ut referat Sanctus Clemens libro octavo, capite quadragesimo-quinto, & quadragesimo-sexto, ut orationes pro iis in Missa fierent: quod etiam habetur in Liturgia sancti Chrysostomi, docetque sanctus Augustinus, & alii Patres, Baptismus namque licet sit janua Sacramentorum, non tamen sacrificiorum, cum etiam in Lege veteri sacrificia pro Gentilibus subinde offerrentur, qui tamen ad illa Sacramenta, nisi suscepti prius circumcissione non admittebantur.

Triplex assignari solet huius sacrificii fructus: primus est remissio peccatorum mortalium & venialium, non quidem immediatè, sed impetrando peculiaria auxilia ad penitentiam, & alios bonos actus, quorum operâ peccata deleantur. Secundus fructus est remissio peccata temporalis tam in vivis quàm defunctis, quem effectum præstat hoc sacrificium immediatè in iis quibus applicatur. Tertius demum est aliorum beneficiorum collatio, quem tamen non ita certò præstat ac duos priores.

Debet autem applicatio fieri ante consecrationem saltem calicis; in hac enim actione diximus situm esse actum sacrificii: malè itaque facit, qui prius varias Missas anticipatè celebrat, & postea illis applicat, qui ei offerunt stipendium. Ratio est quia sacrificium, sicut & Sacramentum quodvis, tunc operatur quando primùm absolvitur, imò malè ageret licet quando celebrat faciat intentionem celebrandi pro eo qui primus est oblaturus stipendium; contingere enim potest eum qui primus est daturus stipendium, & consequenter cui tunc applicatur sacrificium non esse ita dispositum quando peragitur sacrificium ad effectum illius percipiendum.

Quæres: An Missæ sacrificium sit valoris simpliciter infinito? Inprimis certum est hoc sacrificium in actu primo esse infinitum; hostia enim est ipse Christus, qui etiam est principalis offerens: ita omnes communiter. Est ergo hoc sacrificium sufficiens ad quidvis obtinendum, sicut & merita Christi. Quæstio itaque solum est circa liberam Dei institutionem, Utrum scilicet de facto ita ordinaverit, ut ei in actu secundo contulerit virtutem præmium aliquid infinitum extensivè obtinendi; de effectu enim intensivè infinito nullam ei assignatum esse, in confesso est apud omnes.

Cum ergo nulla de hac re facta sit revelatio, agendum est conjecturis & congruentiis. Dico itaque

V. *Offerri non debet hoc sacrificium pro damnatis.*

VI. *Offerri potest hoc sacrificium pro omnibus viventibus non excommunicatis.*

VII. *Triplex est fructus huius sacrificii.*

VIII. *Applicatio fieri debet ante consecrationem, saltem calicis.*

IX. *Sine Missa sacrificium valoris simpliciter infinitum.*

X. *Nulla hæc itaque*

de re facta
est revelatio
sicq; agendum
congruentia.

itaque cum Scoto, Gabriele, Soto, Suarez hic, disp. 79. sect. duodecimâ, Tannero, Coninck quæst. 83. art. primo, dub. decimo, Præposito ibidem dub. decimo sexto, & decimo septimo, & aliis, effectum illius quem confert præcisè ex opere operato, dum non ponitur obex, esse finitum & limitatum: unde si idem sacrificium pro multis à Sacerdote offeratur, dividitur fructus ejus inter omnes, & quo plures sunt, eo uniusquisque minus accipit.

XI.
Ex communi
praxi Ecclesie
ostenditur effectus
hujus Sacrificii
esse finitum.

Probatur itaque primò ex communi praxi Ecclesie; sæpius enim pro eadem animâ sacrificium offerimus, idque ex præscripto Ecclesie, ut constat ex Missali. Probatur secundò: Nam si effectus sacrificii ejusmodi sit, ut multis, vel etiam omnibus applicatum sacrificium ita profit omnibus & singulis, ac si pro uno tantum offerretur, non rectè facerent Sacerdotes, qui subinde pro uno solum vel vivo vel defuncto sacrificium offerunt; cur enim reliquos privarent illo beneficio, cum nihil minus utilitatis, ex eo quòd pro aliis offeratur, proveniat illi pro quo solo jam offertur.

XII.
Sequeretur
ex contrariâ
sententiâ,
enim qui à
pluribus stipendium
accipit, posse
per unam
Missam omnibus
satisfacere.

Tertiò probatur: Nam per se loquendo, & ex vi institutionis sacrificii, posset secundum hanc sententiam Sacerdos, postquam stipendium à pluribus accepit, uno sacrificio singulis applicato, omnibus satisfacere: quod enim aliqui negant hoc fieri posse, ratione dubii, nihil facit, nam saltem per se loquendo, ut diximus, & quantum est ex naturâ sacrificii, hoc posset fieri. Dices, non posse, quia datur stipendium pro labore, quisque autem laborem illum jure sibi vendicat. Contra: Labor ille non alio modo expetit nisi in quantum est conditio quædam ad fructum sacrificii percipiendum, si ergo ille labor ex eo quòd infumatur pro alio nihil minuit utilitatis, quam hic percipit, sanè irrationabiliter esset invitus, ut pro alio offerretur.

Dices, Sacramentum Eucharistie pluribus colatum, tantum unicuique prodest, atque si illi soli applicaretur, ergo & sacrificium. Nego consequentiam: Disparitas est, eadem quippe numero hostia nunquam pluribus confertur, quod si fingatur casus ut plures sumant eandem hostiam, saltem sumptio est diversa.

XIII.
Aliud quo
ad hoc est de
Sacramento
Eucharistie,
aliud de Sa-
crificio.

Dices secundò, hinc sequi, si plures interfint eidem Sacro, minorem eos fructum percipere, quàm si adessent pauciores, & multo minùs quàm unus si solus Sacrum audiret. Nego sequelam; sub hac enim ratione qui Sacro interfunt, uniusquisque sigillatim sacrificium illud offert independenter ab alio, & consequenter fructum etiam ejus independenter ab alio percipit, nec ullo modo minorem, quàm si solus adesset, imo aliquando majorem; quo enim plures Sacro assistunt, & majore cum devorione aliquid pctunt, citius & copiosius obtinent quod postulant, nec enim minùs placet Deo Petri oblatio ex eo quòd Paulus etiam offerat, quàm si non offerret.

XIV.
Obje. Ergo
si plures Sa-
cro interfunt,
minorem
fructum
percipiunt,
quàm si
tantum
adesset
unus.

Hac ergo ratione crescere potest effectus hujus sacrificii per modum impetrationis, ut docet Suarez citatus, & Coninck dubio decimo, numero centesimo octogesimo-septimo, & dubio 7. numero centesimo decimo-octavo, nempe, ita ut pro diversitate & numero, devotioneque eorum qui interfunt sacrificio, illudque aliquo modo offerunt, uberiorem & uberiorem effectum conferat in infinitum. Ratio hujus est, quia imprimis nec est impossibile ut Deus hoc modo sacrificium instituat, deinde hinc non sequuntur illa incommoda quæ supra posuimus: Nec etiam redderentur homines otiosi, & tepidi in pietate, quod tamen sequitur ex priori, si poneretur effectus ex opere operato infinitus. Unde etiam in ratione impetrationis pendet fructus sacrificii à bonitate Sacerdotis, non tamen is qui confertur ex opere operato. Et hæc de Sacramento simul & sacrificio novæ Legis.

XV.
Quo pacto
crescere pos-
sit effectus
hujus sacri-
ficii per mo-
dum impe-
trationis.

